

12.2.2026

Dnro 655/03.04.04.04.33/2024

Asia Malminetsintälupaa koskeva valitus

Valittaja Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry

Luvanhakija Kultatie Holding Oy

Päätös, josta valitetaan**Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 13.2.2024, lupatunnus ML2018:0083**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jäljempänä Tukes) on myöntänyt Kultatie Holding Oy:lle malminetsintäluvan ML2018:0083 (Luutasuo). Malminetsintäalue sijaitsee Jokioisten kunnan ja Forssan kaupungin alueella ja sen pinta-ala on 1 242,80 hehtaaria. Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät päätökseen liitetystä lupakartasta. Päätös on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Alueen geologiseen potentiaalisuuteen perustuen hakija otaksuu alueella olevan kultaa (Au), kuparia (Cu), sinkkiä (Zn) ja litiumia (Li).

Päätökseen sisältyvät muun ohella seuraavat, yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset:

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat.

(--)

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1–3) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

(--)

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Tukesin päätös on ensisijaisesti kumottava ja lupahakemus hylättävä. Toissijaisesti päätöstä on muutettava seuraavasti: Luvassa on määrättävä, milloin ja mihin vuodenaikaan malminetsintää saa suorittaa. Lupa on liitettävä yksilöity suunnitelma siitä, millä alueilla ja missä laajuudessa kairauksia, tutkimuskaivantoja tai oja toteutetaan, ja tutkimusalueet on kohdistettava siten, että niistä ei aiheudu haittaa luonnolle ja ympäristölle. Lupamääräyksessä 2 tarkoitettua selvitysvelvollisuutta on laajennettava ja sen on oltava yksityiskohtaisempi. Hakija on velvoitettava laatimaan kaivoslain ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Vakuuden määrä on nostettava 400 000 euroon. Hakija on velvoitettava laatimaan kattavat luontoselvitykset ennen malminetsintätoimien toteuttamista ja niiden jälkeen.

Perustelut

Lupapäätöksessä ei ole määritetty, milloin malminetsintätoimia on sallittua tehdä. Päätöksessä ei ole siten huomioitu muun muassa lintujen pesintärauhaa tai alueellisten sade- ja vedenvirtausmäärien vaikutusta luonnontilan muutokseen ja ympäristön saastumiseen. Asiassa on huomioitava myös malminetsintäalueen sijoittuminen pohjavesialueelle.

Malminetsijällä on velvollisuus tuottaa riittävä tietotaso toimistaan ja niiden vaikutuksista. Hakijan tulee erityisesti esittää tutkimustiedot ympäristölle

haitallisista aineista ja niiden määristä esimerkiksi kairaussoijassa. Lisäksi hakijan on esitettävä selvitys siitä, miten mahdolliset haitat on minimoitu. Hakijalla on kaivoslain ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukainen velvollisuus myös jätehuoltosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen.

Hakijalta edellytettävän vakuuden on oltava oikeassa suhteessa toiminnan mahdollisiin pitkäaikaisiin vaikutuksiin. Pitkän aikavälin mahdollisia haittoja ovat pohjaveden tihkuminen kairausreikiin ja kairaustulppien pettämisen jälkeen ympäristöön.

Kattavien luontoselvitysten edellyttäminen hakijalta on perusteltua, koska luvan myöntäjä ei kykene arvioimaan toiminnan mahdollisia haittavaikutuksia luonnolle, lintujen pesinnälle sekä uhanalaisille ja rauhoitetuille lajeille.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on antanut lausunnon.

Kultatie Holding Oy on antanut selityksen.

Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry:lle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Vastaselitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätöksen ja palauttaa asian sille uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Kaivoslain 13 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on laadittava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimita, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimita.

Kaivoslain 34 §:n 4 momentin (259/2017) mukaan malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen on lisäksi liitettävä kaivannaisjätteenjätehuoltosuunnitelma, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaivoslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 13 §:n 1 ja 2 momentin kohdalla muun ohella seuraavaa: ”Yleensä malminetsinnän jäte on pilaantumaton maa-ainesta ja sitä syntyy vain vähäisiä määriä. Jonkin verran voi syntyä myös

pysyväksi jätteeksi katsottavaa kiviainesjätettä. Sen vuoksi 1 momentissa vaaditut toimenpiteet voivat käytännössä yleensä olla hyvin vähäisiä ja 2 momentissa tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma varsin yleispiirteinen. Jos malminetsintää tehdään sellaisilla menetelmillä, joista ei synny jätettä, ei jätehuoltosuunnitelmaakaan ole laadittava. Asia olisi kuitenkin selvitettävä malminetsintä lupahakemuksessa.”

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 3 §:n 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä kaivoslain 13 §:ssä säädetään, jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista;
- 2) arvio maa- ja kiviainesjätteen kokonaismäärästä ja suunnitelma jätteenhyödyntämisestä ja muusta käsittelystä;
- 3) tiedot maa- ja kiviainesjätteen merkittävistä ympäristövaikutuksista;
- 4) tiedot jätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä malminetsintäalueella.

Saman pykälän 3 momentin mukaan jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi esitettävä muut sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja tämän asetuksen mukaisesti.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Korkein hallinto-oikeus on ennakkopäätöksessään KHO:2024:97 katsonut, että syväkairauksessa maanpinnalle nouseva, kairauksen jäähdytysveteen sekoittunut hienojakoinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslaissa tarkoitettua kaivannaisjätettä.

Tukesin valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 4 on todettu, ettei malminetsinnästä synny luvassa myönnettyillä menetelmillä kaivannaisjätettä. Tukesin päätöksessä ei kuitenkaan ole esitetty esimerkiksi kairausvyökyksiin ja kallioperän laatuun perustuvaa arviota maan pinnalle nousevan kairaussoijan määrästä. Tukesin päätöksestä ei siten käy ilmi, millä perusteella Tukes on katsonut, ettei luvassa tarkoitettussa kairauksessa synny lainkaan kaivannaisjätettä ja ettei hakijalta ole tämän vuoksi pidetty tarpeellisena vaatia jätehuoltosuunnitelmaa. Tukes ei ole siten tältä osin perustellut päätöstään hallintolain 45 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Tukesin päätöksen lupamääräys 4 on otsikoitu ”Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta”. Määräyksessä on toistettu kaivoslain 13 §:n 1 momentin säännös malminetsintäluvan haltijan velvollisuudesta huolehtia maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan edellä sanottujen velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavista toimenpiteistä on kuitenkin laadittava jätehuoltosuunnitelma, joka edellä selostetun kaivoslain 34 §:n 4 momentin

mukaan on liitettävä malminetsintälupaa koskevaan hakemukseen, jos hakija ei ole velvollinen tekemään sellaista ympäristönsuojelulain nojalla. Päätöksen lupamääräys 4 on siten tältä osin epäselvä ja ristiriidassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa koskevien kaivoslain säännösten kanssa.

Asiassa on seuraavaksi ratkaistava, onko Tukesin päätös edellä kerrottujen menettelyvirheiden vuoksi kumottava ja asia palautettava sille uudelleen käsiteltäväksi. Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksestä KHO:2024:97 ilmenevät seikat huomioon ottaen asiassa on kiinnitettävä huomiota ainakin kairauksessa maan pinnalle nousevan kairaussoijan arvioituun määrään sekä siihen, sijaitseeko alue pohjavesialueella ja sijoittuuko kairausreikien läheisyyteen luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja erityisesti suojeltavia kohteita.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) hakemuksen johdosta 12.1.2024 antamasta lausunnosta käy muun ohella ilmi, että malminetsintäalue sijaitsee osin Latovainion vedenhankintaa varten tärkeällä 1-luokan pohjavesialueella ja lähimmillään noin yhden kilometrin päässä Jokioisten kunnan Kuuman pohjavedenottamosta.

Kun otetaan huomioon malminetsintäalueen pinta-ala 1 242,80 hehtaaria sekä se, ettei päätöksessä ole rajoitettu kairauksen määrää, kairauksissa maan pinnalle nousevan kairaussoijan määrää ei voida ennalta arvioiden pitää vähäisenä. Kun edellä todetun lisäksi otetaan huomioon, että malminetsintäalue sijoittuu osittain vedenhankintaa varten tärkeälle 1-luokan pohjavesialueelle, Tukesin valituksenalainen päätös on päätökseen liittyvien edellä tarkemmin kuvattujen menettelyvirheiden vuoksi kumottava ja asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi kaivoslain 13 §:ssä ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen seikkojen tarkemmaksi selvittämiseksi.

Asian näin päättyessä hallinto-oikeus ei ota kantaa muihin valitusperusteisiin.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maria Jokinen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Virpi Juujärvi ja Maria Jokinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry

Oikeudenkäyntimaksu: maksutta

Jäljennös maksutta Kultatie Holding Oy

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Jokioisten kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Forssan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soitettaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla <https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)